

JOAQUIM MIRET I SANS

En Joaquim Miret i Sans havia nascut a Barcelona, el 17 d'abril del 1858. Cursà la carrera de Dret a la nostra Universitat, i es doctorà després a Madrid (el 1882) amb una tesi sobre els Usatges de Barcelona, que indicava la seva tendència a l'erudició històrica. Deu anys, però, tardà encara a desdoblarse de ple i a revelar-se públicament la seva personalitat d'historiador; anys durant els quals demostrà ja la gran afició als viatges, que no havia de decaure en tota la resta de la seva vida, recorrent la major part d'Europa, els països del pròxim Orient i del Nord d'Àfrica. Especialment l'Egipte, la Palestina i la Mesopotàmia varen atreure'l amb passió. Una altra de les aficions de Miret fou la lectura d'obres filosòfiques i d'història de les religions, així com l'estudi dels costums i de la civilització d'altres temps. Sovint extractava els llibres que llegia o els anotava amb observacions marginals. Així en extractar les seves lectures, com en copiar documents en les seves recerques en els arxius, com en la redacció de les seves publicacions històriques, tingué gran facilitat, resultat de la qual i de la seva gran activitat fou la seva abundant producció i la multitud de notes aplegades que encara deixà inèdites.

El 1892 En Miret començà la seva fructífera tasca d'investigació pels arxius de la nostra terra; aviat fou també un freqüent concurrent a la secció de manuscrits de la Biblioteca Nacional de París i, així mateix, escorcollà ben tost les col·leccions de la biblioteca de l'Acadèmia de la Història, a Madrid. Fou un enamorat del país pireneic, i se sentí atret per la història d'aquelles comarques, que va recórrer detingudament, bo i escorcollant els seus arxius per a l'esclariment de les genealogies de famílies vescomtals d'aquelles contrades muntanyenques des de llurs orígens històrics. També la recerca de les relacions entre el nostre país i les regions del Migdia de França ocupà la seva atenció. Sobresurten en aquest ordre d'estudis, els seus treballs sobre el vescomtat de Castellbò, i sobre els de Cerdanya, Conflent i Bergadà, el discurs d'ingrés a l'Acadèmia de Bones Lletres, que versà sobre l'expansió i dominació catalana en els països de la Gàl·lia Meridional, i altres. En els seus darrers temps, En Miret va revenir encara a tractar d'un tema pireneic

amb el seu opuscle sobre la família senyorial de Caboet i la qüestió d'Andorra. Un altre tema pel qual va sentir veritable interès fou la història de les ordres del Temple i de Sant Joan. Recordem només el voluminós llibre sobre les cases dels Templers i Hospitalers a Catalunya.

En Miret va iniciar a la nostra terra el sistema de formar els itineraris reials, comprenent el valor històric que aquests tenen, i va redactar els d'Alfons I, Pere I, Alfons III, i l'itinerari de Jaume I, últim i grandió treball de Miret, publicat per l'INSTITUT. Les relacions de la casa de Barcelona amb els reis de França i de Sicília motivaren alguns articles seus a *Le Moyen Âge*. També els estudis sobre els jueus catalans varen interessar-lo ben sovint, com ho proven els seus treballs publicats a la *Revue des Etudes Juives* en col·laboració amb M. Moïse Schwab.

Enamorat de la llengua catalana, en les seves pacients recerques va tenir la fortuna de trobar el més antic text literari català, les *Homilies d'Organyà*, editades, a l'igual que col·leccions d'antics documents escrits en català o interessants per a l'estudi dels noms personals i geogràfics d'algunes contrades de la nostra terra. Importants foren les seves aportacions a la història literària de Catalunya : monografies sobre Pere Salvatge i Romeu Sabruquera, Guerau de Cabrera, Anselm Turmeda, Ramon Llull i la seva família, sobre els escolars catalans a l'Estudi de Bolònia, sobre alguns trobadors catalans, i altres estudis.

La monografia sobre l'esclavitud a Catalunya en els últims temps de l'Edat Mitjana és una de les contribucions més interessants per al coneixement de l'antiga organització social de la nostra terra.

Altres temes històrics foren tractats encara per En Miret en articles i opuscles diversos referents a Sardenya, a alguns aspectes del regnat de Jaume II, a la política oriental d'Alfons el Magnànim, a relacions de la casa de Barcelona amb Armènia, amb Tremecen, etc., a alguns monestirs, castells i llocs de Catalunya, etc., etc.

Membre de l'Acadèmia de Bones Lletres, des del 1900, hi dedicà bona part de la seva activitat, com a secretari i formant part de la Comissió de redacció del Butlletí. La seva condició d'organitzador es revelà també en la preparació que, juntament amb Carreras Candi, va fer del primer dels Congressos d'Història de la Corona d'Aragó.

En Miret morí cristianament a Barcelona, el dia 30 de desembre del 1919. Llegà a l'INSTITUT tots els seus volums i papers; i ja en vida li havia fet donació d'algunes sèries de documents antics. En el seu testament consignava, entre altres llegats, un de 3.000 ptes. a favor de la Secció Històrico-Arqueològica, per a l'adquisició de llibres relatius a Egiptologia i Assiriologia i altres obres referents a la història, filosofia i arqueologia de l'Antic Orient.

F. V. T.